luksusehitustele ja uhkuse tagaajamisele. Õige sisukad eelarve-vaidlused kestsid kolm päeva.

Kahel eelmainitud korral, kus riigikogu asus täie kaaluga oma kontrollivate ja tasakaalustavate ülesannete täitmisele, tuleb seda seada valitsust toetavast rahvarindest väljaspool seisvate opositsiooniliste rühmituste teeneks. Seda huvitavamana on aga märkida kolmandat samasuunalist üritust, mis tuli juba rahvarinde enda keskelt. Esineti nimelt sooviavaldusega, et Vabariigi Valitsus algataks Riigivolikogu valimise seaduse muutmise seaduse ja kohalike omavalitsuste valimise seaduse eelnõud ja esitaks need riigikogule vastuvõtmiseks ühe kuu jooksul. Esitisele lisatud motiivides oli tähendatud, et Riigivolikogu ei pea soovitavaks omavalitsuste valimise seaduste andmist dekreedi korras, vaid et tahetakse näha nende põhjalikumat kaalumist ja väljatöötamist täies avalikkuses. Riigivolikogu valimise seaduse muutmise seaduse algatamine sai aga tarvilikuks valdade reformi kaudu, mis muutis valimisringkondade piire.

Esitise kohta kujunesid Riigivolikogu üldkomisjonis õige pikad ja ägedad vaidlused. Valitsus leidis niisuguse ettekirjutuse olevat tarbetu ja tarvismineva usalduse seisukohalt vastuvõtmatugi tähtaja määramise. Kokkulepe saavutati siis tähtaja kaotamisega, kuid tarviliselt kiire algatuse toonitamisega. Riigivolikogu võttis vastu üldkomisjoni ettepaneku järgmisel kujul: „Riigivolikogu pöördub Vabariigi Valitsuse poole esitisega, et Vabariigi Valitsus algataks Riigivolikogu valimise seaduse muutmise seaduse ja kohalike omavalitsuste valimise seaduse eelnõud ja esitaks need niivõrd õigeaegselt Riigivolikogule, et Riigivolikogul oleks võimalik neid eelnõusid enne oma suvist töövaheaega vastu võtta." See teostuski.

Seda fakti on riigikogu tähtsuse kasvu mõttes huvitav esile tõsta. Oma esimestest arglikest sammudest seadusandluse alal, kus ta vilumatus avaldus tihti ning valitsus tundis end temast kindlasti kõrgemana, üleolevana, oli riigikogu, eeskätt Riigivolikogu (kellest nende sündmuste puhul on olnud juttu), jõudnud oma osa tähtsuse äratundmisele, märgates ühtlasi oma silmaringi laienemist. See julgustaski teda juba tegema valitsusele ettekirjutusi ja nõudma algatusi, mida ta pidas üldistes huvides tarvilikuks. Valitsuse võimuküllus oli saanud seega tunda ka tema ulatuse piire. Võimude vahekord võis võtta pööret tasakaalu poole.

Uued omavalitsused.

Valdade reformi jõustumine, 1938. a. dekreetidena ellu viidud linnaseadus ja maakonnaseadus ning 1939. a. riigikogu poolt vastu võetud linnavolikogude

Eesti kroonika 1939, lk. 31